

Unga i media – Vi pratar om dem men sällan med dem

Unga får sällan komma till tals i mediernas dagliga rapportering. Och ofta talar vuxna om unga, men de får sällan själva uttala sig.

Det visar en ny undersökning som föreningen Ung Media Sverige gjort, i samarbete med Svenska Journalistförbundet. En undersökning i Norge av forskaren Arne H Krumsvik från september 2014 visar på liknande resultat.

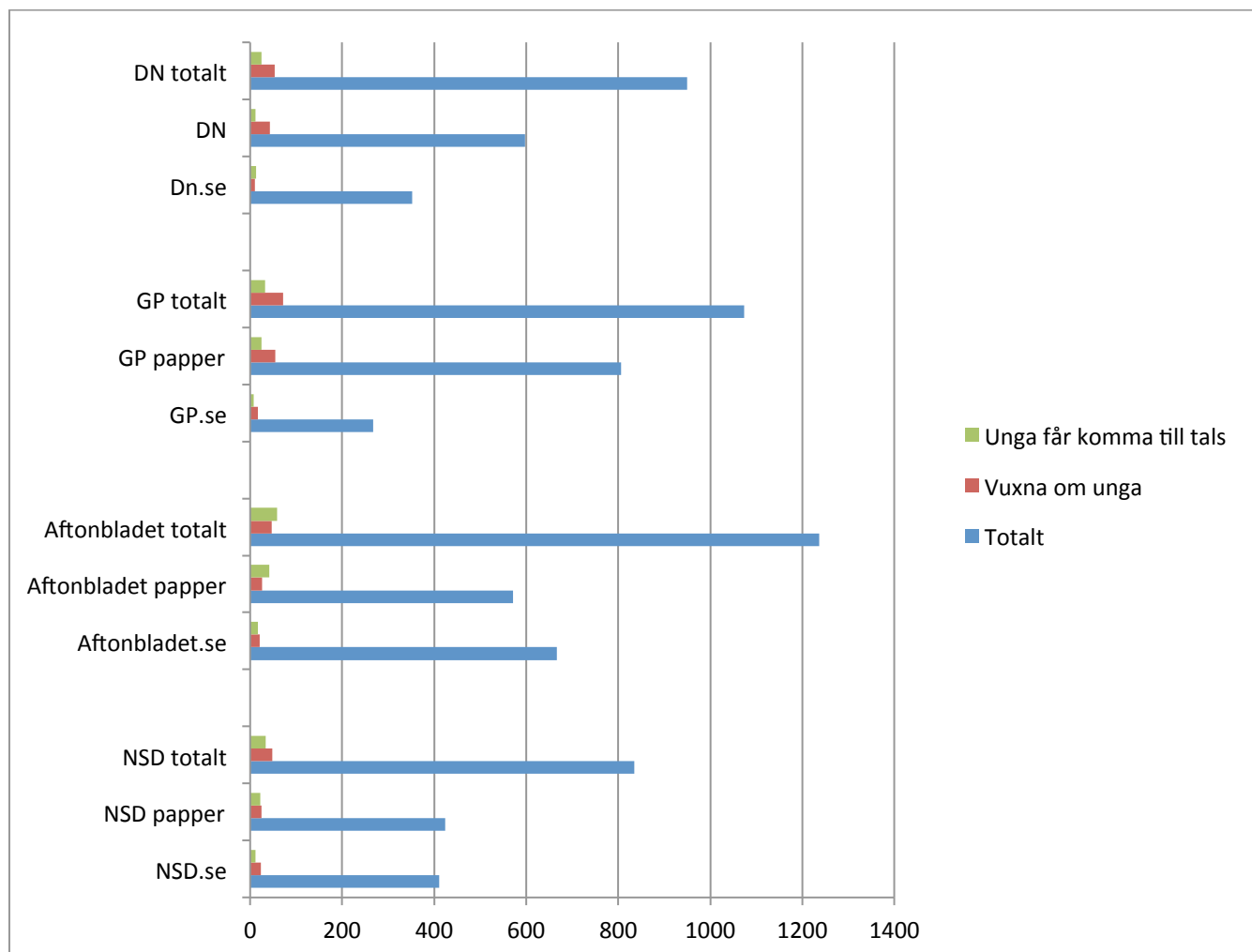
Vår undersökning ska ses som ett slags nedslag. Vi vill öppna för en debatt om hur mediasamhället behandlar och beskriver unga upp till 25 år.

Undersökningen omfattar elva olika medier som undersökts under en vecka¹. Den visar i korthet:

- 5,9 procent av allt material i tryckta medier inklusive webb nämner unga.
- I 4,4 procent av allt material i tryckta medier inklusive webb får unga själv komma till tals.
- 18,5 procent av alla inslag i etermedia nämner unga.
- I 5,6 procent av alla inslag i etermedia får unga själv komma till tals.
- När unga intervjuas handlar det mest om sport, fritid och skolfrågor.
- Unga får sällan definiera själva frågan. Det gör de som är över 25 år. De yngre får oftast bara kommentera händelsen.

¹ För att undvika att en stor händelse skulle kunna dominera flera på varandra följande dagars nyhetsvärdering, genomfördes undersökningen genom en "tänkt" vecka, där veckans olika dagar undersöktes under en period om sju veckor.

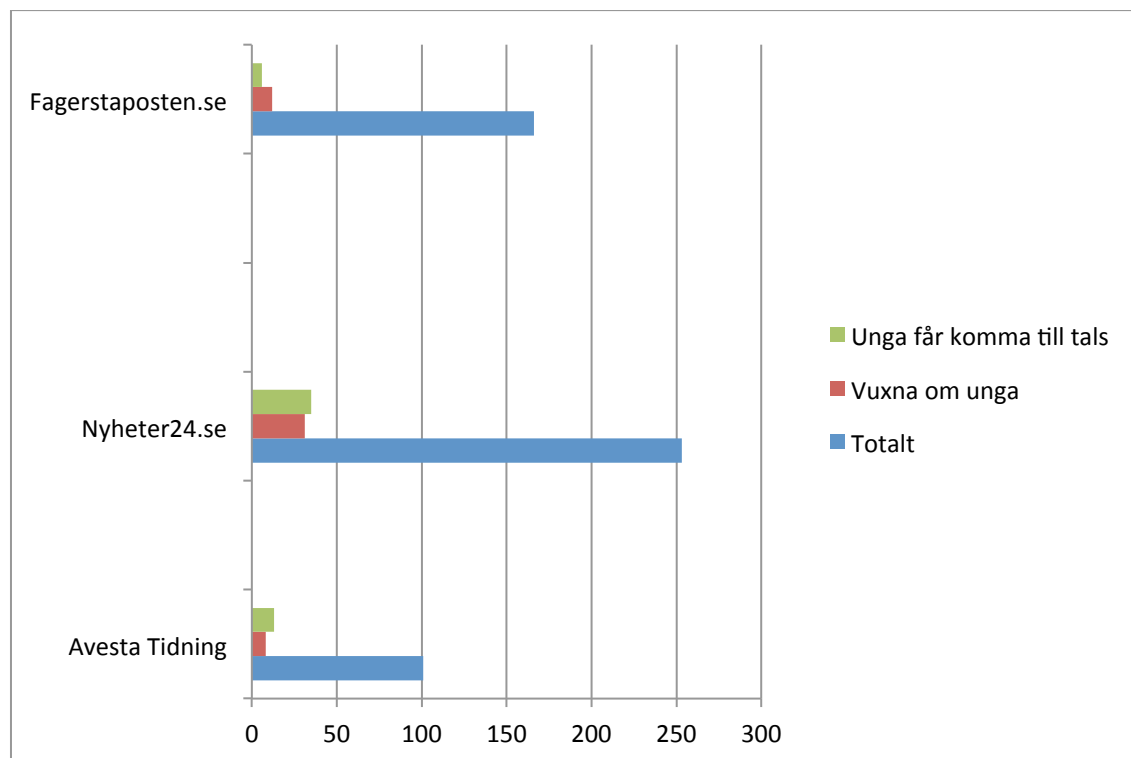
Diagram 1:
Antal artiklar i respektive titel uppdelat på totalt antal artiklar, artiklar med vuxna om unga och artiklar där unga får komma till tals – NSD, AB, GP och DN.

Antal artiklar:

Titel	Totalt	Vuxna om unga	Unga får komma till tals
Dn.se	352	10	13
DN	597	43	11
DN totalt	949	53	24
GP.se	267	17	7
GP papper	806	55	25
GP totalt	1073	72	32
Aftonbladet.se	666	21	17
Aftonbladet papper	571	26	41
Aftonbladet totalt	1237	47	58
NSD.se	411	23	12
NSD papper	424	25	22
NSD totalt	835	48	34

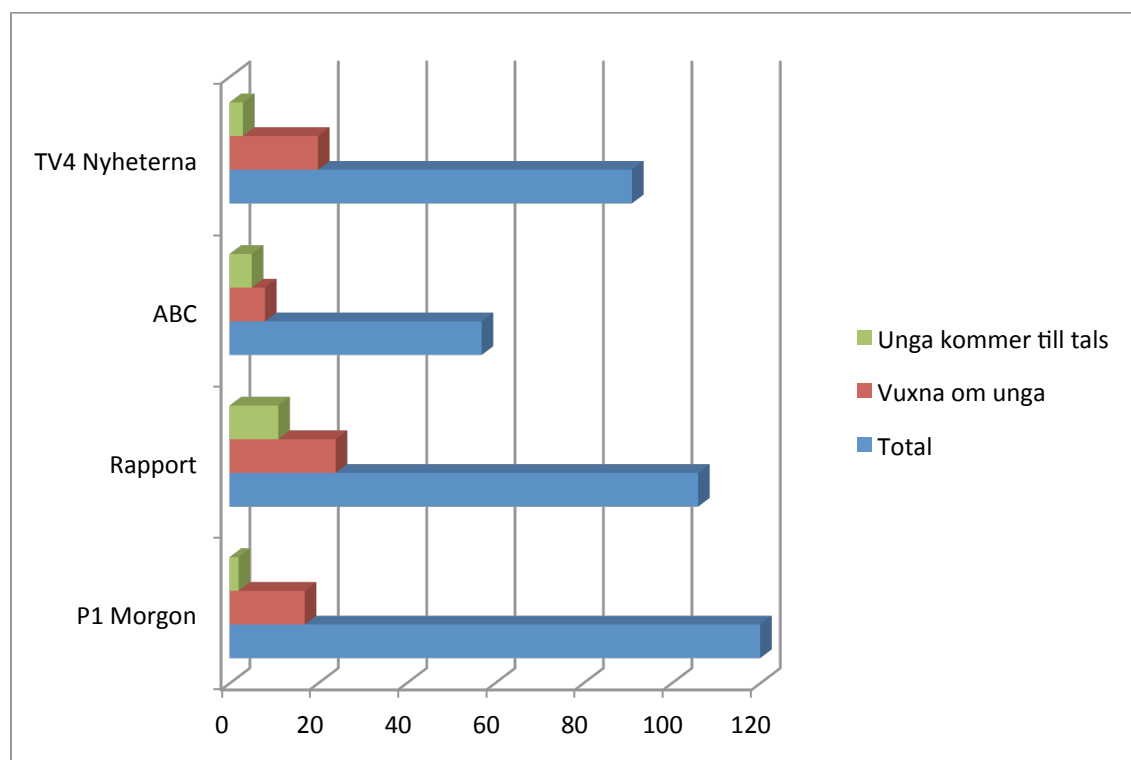
Diagram 2: Antal artiklar i respektive titel uppdelat på totalt antal artiklar, artiklar vuxna om unga och artiklar där unga får komma till tals – Avesta tidning, Nyheter 24 och Fagerstaposten.se

Antal artiklar:

Titel	Totalt	Vuxna om unga	Unga får komma till tals
Fagerstaposten.se	166	12	6
Nyheter 24.se	253	31	35
Avesta Tidning	101	8	13

Diagram 3: Antal inslag i respektive program uppdelat på totalt antal inslag, inslag med vuxna om unga och inslag där unga får komma till tals – TV4 Nyheterna, ABC, Rapport, P1 Morgon

Antal inslag:

Titel	Totalt	Vuxna om unga	Unga får komma till tals
P1 Morgon	120	17	2
Rapport	106	24	11
ABC	57	8	5
TV4 Nyheterna	91	20	3
Totalt	374	69	21

Kommentar till etermedia: Undersökningen inom etermedia genomfördes på ABC och Rapport sändning 19.30; TV4:s sändning klockan 22.00 samt P1 Morgon 08.00-09.00. Det innebär ett klart mindre nyhetsflöde jämfört med undersökningen av tidningarna. Resultaten dem emellan bör därför inte jämföras.

Ungdomar syns och hörs ibland – men får sällan själva komma till tals.

”Jag tror att det spelar roll att man inte värdesätter barns arbetsmiljö lika högt.”

Det här säger Kerstin Person Waye, professor i arbetsmedicin, i P1 Morgon om den höga ljudnivån i skolornas matsalar som P1 Morgon undersökt i samarbete med lokala radiokanaler.

Här får flera barn och förklara problemen:

”Det är jättehögt och högre ibland.”

”Det är tur att man inte har så långa dagar.”

Därefter kommenteras ljudnivåns konsekvenser av vuxna.

Men citatet ovan kan också karakterisera mediernas behandling av unga i dagens Sverige.

Det är mycket ovanligt att en person under 25 år intervjuas eller på annat sätt får kommentera en händelse utanför rena frågor om unga.

Som framgår av tabellerna ovan är det alltför sällan medierna väljer att låta unga vara med när deras vardag beskrivs i media.

I de undersökta **etermedierna** talar vuxna i regel först, i längre intervjuer och presenterar där frågan eller ger en första kommentar till reporterns beskrivning. Först därefter får unga komma in, inte sällan med mycket korta intervjuer på slutet. Däremot är ofta inslag i Rapport och TV4 bildsatt med barn eller ungdomar, även om dessa barn och ungdomar inte alltid intervjuas.

En del redaktioner kan ha en policy som säger att journalisterna måste få tillstånd av föräldrar innan de kan intervjua unga. Men alla har yttrandefrihet, oavsett ålder.

Däremot ska man naturligtvis visa barn hänsyn. En hjälp i detta är Journalistförbundets yrkesregler som talar om att visa särskild hänsyn för ovana intervjupersoner.

Under undersökningsperioden inträffade också flera händelser med barn inblandade och där det är naturligt att barn då inte kan eller ska intervjuas. Det kan gälla olyckor eller brott där unga är offer eller på annat sätt utsatta.

Tidskrävande att intervju unga

- Det tar tid att både närma sig och intervju barn och ungdomar, säger Ylva Mårtens, journalist på Sveriges Radio med mycket lång erfarenhet av barn och ungdomar i radio.

Ylva Mårtens tror att mycket handlar om ett förhållningssätt, att många redaktioner inte ser barnen som intressanta, inte ens när det gäller dem själva. - Barn är, ofta av välvilja, också omgivna av många grindvakter som ibland överbeskyddar dem, vilket gör att det tar tid att överhuvudtaget få kontakt med ett barn. Journalister har bråttom och det kan vara obehagligt med stressade vuxna, förklarar hon.

Att många såväl skolor som förskolor begär att föräldrarna ska skriva på papper om huruvida barnen får vara med i media, tror Ylva Mårtens beror på att rektorer och förskolechefer är rädda att något barn med skyddad identitet ska "slinka med av misstag" där en journalist är på plats.

- Det är förståeligt, men det kan begränsa ett enskilt barns yttrandefrihet. Och då blir konsekvensen att barn alltför sällan tas på riktigt allvar. Barn och ungdomar står alltför ofta för slutknorren i ett inslag eller intervju, det lite gulliga, det överslätande. Och de får sällan vara farliga.

Som framgår av statistiken får dock unga i den här undersökningen komma till tals i högre utsträckning i public service än i tryckta medier och deras webb.

En förklaring till det kan vara sändningstillståndet för public service. Det kräver att programföretagen ska "på barns och ungas egna villkor förmedla nyheter och fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen."² Detta rör i första hand program för barn och unga. Men det kan också påverka den allmänna nyhetsbevakningen.

För mer information kontakta:

Sandra Rönnsved, ordförande Ung Media, 0733-77 77 66

Pär Trehörning, ombudsman Journalistförbundet, 070-513 75 29

² Ur public service sändningstillstånd

Barn och unga

10 § SVT ska erbjuda ett varierat utbud av program för och med barn och unga. Programmen ska på barns och ungas egna villkor förmedla nyheter och fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen. SVT ska ha en omfattande nyproduktion och egen produktion av program i olika genrer för barn och unga. SVT ska särskilt utveckla programverksamheten för äldre barn och unga. SVT ska ta hänsyn till de språkliga behoven hos barn och unga som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper eller är teckenspråkiga.